

**Димитър Радев,
управител на БНБ:**

Въпросът сега е дали политическата класа има капацитета да изведе страната от мъртвата точка. Историческият успех с еврото трябва да бъде използван, иначе рискуваме да остане неизползван стратегически актив

**РУМЯНА
ДЕНЧЕВА**

rdencheva@
24chasa.bg

Facebook:
24 часа

- ЕЦБ готви нови стрес тестове за банките, за да провери готовността им за големи шокове - войни, климатични промени, политическа намеса. Належащи ли са и каква смятате, че ще бъде оценката на банките, работещи у нас, г-н Радев?

- Да. Това е стандартен инструмент в условията на днешната несигурност. Българските банки са в много добро състояние. Но стрес тестовете могат да покажат къде има нужда от допълнителни мерки. Именно това е тяхната цел.

- Наскоро се обърнахте към президента на ЕЦБ Кристин Лагард с признанието, че сме на последния етап от пътешествието си към еврозоната. Искате ли днес, малко преди финала, да споменете хора, с които сте вървели по този труден път?

- Това е колективно постижение, основано на много лични усилия. Времето за оценки ще дойде след успешното финализиране. Важното е, че България е на прага на развитие с дългосрочно значение. А както често се случва, при успешни проекти се появяват много „родители“. Реалните участници знаят кой е вършил работата.

- Имало ли е моменти на колебания, въпроси, вътрешна и външна съпротива?

- Да. Част от тях бяха публични, други - зад кадър. Това е нормално при процес от такъв мащаб. За конкретни примери е още рано.

- В приветствието си към Лагард казахте, че влизането ни в еврообщността ще създаде нови отговорности. Кои са те?

- За БНБ това означава нов мащаб на отговорност - участие във формулирането и провеждането на

Доходи не се увеличават с политически решения. Политиката създава рамката, но реалният напредък идва от икономическата активност

паричната политика на еврозоната. Това изисква и съответната институционална подготовка.

- Евробанкноти и евромонети има достатъчно, законите са приети, кабинетът даде почивни дни. Достатъчно ли е то

ва за гладък преход? Не е ли БНБ своеобразен щаб в момента?

- БНБ е в центъра на техническата и логистичната подготовка - операция, безпрецедентна за страната. Да, БНБ и банковият сектор са готови. Но успехът изисква нещо повече: политическа подкрепа, активна работа от страна на правителството и Министерството на финансите, както и съдействие от други институции и бизнеса. Това е национално усилие, в което всеки има своя роля.

- Като правило сте съдържан в посланията си към политиките. Сега говорите по-пряко. Какво ни показва „индикаторът“ - бюджет 2026 г.?

- Бюджетът не е просто плансметка. Той е баланс

Бюджетът не е просто плансметка, а баланс на интереси и отговорности, който липсваше в първоначалния вариант. А това може да генерира икономически и политически турбуленции

на интереси и отговорности и именно този баланс липсваше в първоначалния вариант на бюджет 2026.

Историята ни дава множество примери как подобен дисбаланс може да

генерира не само икономически, но и политически турбуленции, далеч надхвърлящи формалните рамки на бюджетния процес. Причината е, че бюджетът оголва всички натрупани проблеми в обществото и същевременно показва реалната способност на политическата класа да се справи с тях.

Затова бюджетът традиционно се разглежда като най-важния годишен акт на държавата. Подценяването на този факт ни доведе до сегашната ситуация. Днес всъщност наблюдаваме пика на девалвацията на бюджетния процес, която започна след 2020 г., когато краткосрочните политически съображения постепенно изместиха стратегическата визия и институционалната дисциплина.

Ключовият въпрос сега е дали политическата класа има необходимия институционален капацитет да изведе страната от тази мъртва точка. Това е особено важно в момент, когато България вече постигна исторически успех с членството в еврозоната. Оттук нататък въпросът е дали този успех ще бъде превърнат в реален инструмент за дългосрочна стабилност и растеж, или ще остане неизползван стратегически актив.

- Казахте, че реалните доходи могат да растат, ако управляваме разходите разумно. Защо привидно лесното е толкова трудно?

- Защото изисква политически капацитет за решения, които са икономически правилни, но невинаги удобни. Това е предизвикателство в много страни, не само у нас.

Важно е да се подчертае нещо фундаментално:

реалните доходи не могат да се увеличават трайно с политически решения. Те растат устойчиво само когато расте икономиката - когато производителността се повишава, инвестициите се реализират, а бизнесът работи в стабилна и предвидима

среда. Политиката може да създаде рамката, но реалният напредък идва от икономическата активност. Това е взаимодействие, което трябва да бъде добре разбрано и отговорно управлявано.

Председателят на Европейската централна банка Кристин Лагард и управителят на БНБ Димитър Радчев показаха как ще изглеждат българските евробанкноти. Лагард дойде у нас за конференцията „България на прага на еврозоната“, която се проведе в резиденция „Бояна“ преди месец и събра най-добрите финансисти на Европа в София.

- Икономисти упрекнаха БНБ за прегряване на икономиката през периода на бума на кредитирането и се опасават, че освобождаването на около 16 млрд. лв. от резервите на банките може да го засили. Съгласен ли сте с тази критика?

- Темата се обсъжда, но експертният фокус и в този контекст е върху фискалната политика. Разбира се, кредитният растеж има значение и ние го следим внимателно. БНБ по принцип може да „дръпне ръчната спирачка“, но това би забавило рязко растежа и би довело до значителни фискални загуби. Затова търсим баланс - подкрепа за икономиката, без да допускаме натрупване на рискове. Независимите международни оценки потвърждават, че подходът е правилен - с условието да останем бдителни и готови да реагираме.

- Смятате разумните национални политики за важни дори извън контекста на еврото. Усещате ли успокоение от типа „вътре сме, останалото ще дойде само“?

- Такава нагласа би била грешка. Еврото е инструмент, не автоматичен успех. Националните политики остават ключови.

- Какво изпитавате, когато с Лагард подписавате евробанкнотата и чуате думите ѝ „Доверете ни се, няма да ви подведем“? Какво означава да имате еврозоната и банковия съюз зад гърба си?

- Доверието между БНБ

БНБ може да „дръпне ръчната спирачка“ пред кредитирането, но това би забавило рязко растежа. Затова търсим баланс - подкрепа за икономиката без натрупване на рискове

и ЕЦБ е двупосочно. Постигнахме го с години работа и тясно сътрудничество след 2020 г. Днес то е на исторически най-високо равнище. Ще работим, за да го запазим.

- А какво ще дадем, за да бъде „доверие за доверие“?

- Това, което даваме и досега: експертиза, здрав разум и стриктно придържане към мандата за ценова и финансова стабилност.

- Какво е вашето пожелание за празника на банкерите - към колегите ви и към клиентите?

- Благодаря на колегите за съвместната работа и на клиентите - за доверието. Знам, че за много от нас празниците ще бъдат работни, но усилията си заслужават. Пожелавам здраве и успех.

По пътя към еврото имаше и съмнения, и съпротива. Някои публични, други зад кадър. Нормално е при процес от такъв мащаб. За примери е още рано

Единството
е сила

Информационна кампания на Министерството на финансите и Българската народна банка за въвеждане на еврото в Република България

Кога и къде мога да купя стартов пакет с евромонети?

От 1 януари 2026 г. еврото става официалната валута на България. За да улесни гражданите при прехода, БНБ организира снабдяването на кредитните институции с евробанкноти, евромонети и стартови комплекти с евромонети. Те са предназначени да осигурят предварителен достъп до новите разменни средства, преди да се използват официално.

От 1 декември 2025 г. БНБ, банките и пощите продават стартови комплекти с евромонети на физически лица. Купуването им не е задължително, но предоставя възможност гражданите да се запознаят с монетите и техния дизайн, както и да разполагат с евро в първите дни от януари.

Българските евромонети имат своя уникална национална страна. Върху монетата от 2 евро е изобразен Паисий Хилендарски - виден книжовник, автор на „История славянобългарска“. На монетата има надпис „БЪЛГАРИЯ“, вляво от изображението на Паисий са разположени надпис на кирилица „ЕВРО“ и годината на емисия. По гурта на монетата от 2 евро има следния надпис: на едната половина е изписано „БОЖЕ, ПАЗИ БЪЛГАРИЯ“, а на другата - обърнато

е изписан същият текст.

На монетата от 1 евро е изобразен св. Иван Рилски, небесният закрилник на българския народ, а композицията следва същите правила за обозначение на държавата и годината на емисия.

Евромонетите в по-ниските номинали - 50, 20, 10, 5, 2 и 1 евроцент - съдържат изображение на Мадарския конник.

Върху монетите има надпис на кирилица „БЪЛГАРИЯ“ и „СТОТИНКИ“, а годината на емисия е 2025. Всеки номинал се различава по диаметър, цвят и материал съгласно европейските стандарти.

След 1 януари 2026 г. те стават законно платежно средство наред с всички други евромонети в обращение.

От 1 януари 2026 г. евромонетите с българска национална страна ще се използват и в редица държави и територии, където еврото е официална или широко приета валута, като например: Ватикана, Андора, Монако, Сан Марино, Черна гора, Косово, както и в отвъдморски територии на държави - членки на ЕС, като Мартиника, Френска Гвиана, Канарски острови и други.